

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/227/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121514597
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Stolárová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:6121514597.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Stolárovej a členiek JUDr. Adriany Murínovej a JUDr. Slávky Zborovjanovej v spore žalobkyne: A. B. C., nar. X.XX.XXXX, bytom D. XXX, zast.: JUDr. JCLic. E. F., G., B., so sídlom v Košiciach, Južná trieda 28, proti žalovanému: Mesto Košice, so sídlom v Košiciach, Trieda SNP 48/A, IČO: 00 691 135, o zaplatenie 508,27 Eur s prísl., o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Košice II zo dňa 21. júna 2022 č. k. 24C/39/2021-97

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

8

Používateľ systému Windows

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj súd prvej inštancie alebo aj súd) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala zaplatenia peňažnej sumy 508,27 Eur s úrokmi z omeškania za skutkového tvrdenia, že je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností nachádzajúcich na LV č. XXXXX v k. ú. E. ako parc. reg. C č. 4309/1 o výmere 2 m² - ostatná plocha a parc. reg. C č. 4311/21 o výmere 72 m² - ostatná plocha v spoluvlastníckom podiele 1/36, na LV č. XXXXX ako parc. reg. C č. 4010/1 o výmere 205 m² - trvalý trávny porast, parc. reg. C č. 4297/4 o výmere 93 m² - zastavaná plocha a nádvorie, parc. reg. C č. 4300/3 o výmere 414 m² - zastavaná plocha a nádvorie a parc. reg. C č. 4304/1 o výmere 4227 m² - ostatná plocha v spoluvlastníckom podiele 1/36, na LV č. XXXXX ako parc. reg. C č. 4297/8 o výmere 18 m² - zastavaná plocha a nádvorie v spoluvlastníckom podiele 1/36, ktoré sa nachádzajú v Borovicovom háji majúci za to, že v zmysle predchádzajúcich rozhodnutí súdov bolo rozhodnuté, že žalovaný sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohacuje, pretože pozemky nikdy neboli vyvlastnené, vlastníci nedali žalovanému súhlas na disponovanie s nimi a keď žalovaný predmetné pozemky užíva bez nájmovej zmluvy, čím získava plnenie bez právneho dôvodu.

2. Vec právne posúdil podľa § 1 ods. 1 a 2, § 4 ods. 1 a 2 zák. č. 66/2009 Z.z., keď mal za preukázané spoluvlastníctvo žalobkyne k predmetným pozemkom, na ktorých sa nachádza Borovicový

háj ako verejná zeleň, čo medzi stranami sporu nebolo sporné. Medzi stranami nebolo ďalej sporné, že Borovicový háj na sporných pozemkoch ako verejná zeleň prešiel do vlastníctva žalovaného (obce) podľa zák. č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, t.j. podľa osobitného predpisu predpokladaného zák. č. 66/2009 Z.z., ku ktorým žalovaný nemal ku dňu účinnosti tohto zákona, t. j. k 1.7.2009 zmluvne dohodnuté iné právo, preto s účinnosťou od 1.7.2009 vzniklo vo verejnom záujme k sporným pozemkom pod verejnou zeleňou užívanou žalovaným v prospech vlastníka verejnej zelene žalovanému právo zodpovedajúce vecnému bremenu a žalobkyni ako spoluvlastníkovi predmetných pozemkov vznikla povinnosť výkon tohto práva strpieť až do vykonania pozemkových úprav podľa § 4 zák. č. 66/2009 Z.z. Preto súd predmetný nárok posúdil ako nárok na zaplatenie odplaty za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z.z. Podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR (1/Cdo 99/2019) obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 4 ods. 1 tohto osobitného zákona patrí k tzv. legálnym (zákonným) vecným bremenám, čiže k verejnoprávnym obmedzeniam vlastníckeho práva. Zriadenie vecného bremena v zmysle tohto osobitného predpisu predstavuje spôsob, ako vyriešiť dlhodobu neusporiadanú vzťahy k pozemkom vo vlastníctve iných osôb, na ktorých sa nachádzajú povolené stavby, pôvodne vo vlastníctve štátu, ktoré podľa osobitných predpisov prešli na obce a vyššie územné celky. Tak ako zák. č. 182/1993 Z.z., ani zák. č. 66/2009 Z.z. *expressis verbis* neuvádza, že vecné bremeno vzniká za náhradu. Ústavný súd však vo svojom rozhodnutí sp. zn. I.ÚS/474/2013 konštatoval, že je potrebné v tomto prípade vychádzať z čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a tiež v kontexte s tým s právnou úpravou danou v pôvodnom ustanovení § 135c ods. 3 OZ. Preto aj v prípade zriadenia vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z. je primeraná náhrada namieste. Pokiaľ judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z.z. vzniklo *ex lege* jednorazovo, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/49/2014 konštatoval, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z.z. je nepochybne jednorazová a nemá teda charakter opakovaného plnenia. Podstatu predmetného názoru považoval za ústavne udržateľný aj ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. IV.ÚS/227/2012. Ani ďalšie rozhodnutia ústavného súdu na tomto závere nič nezmenili a vyššie ustálený právny názor ani nález ústavného súdu sp. zn. PL.ÚS/42/2015 neovplyvnil vyššie ustálený právny názor (I.ÚS/474/2013, IV.ÚS/227/2012, I.ÚS/1/2012, II.ÚS/506/2011).

3. Pri uplatnenom nároku žalobcu na zaplatenie odplaty za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z.z. je rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu SR ustálené, že patrí jednorazová odplata. Vecné bremeno k pozemkom vo vlastníctve žalobcu bolo zriadené cit. zákonom v prospech žalovaného dňom účinnosti zák. č. 66/2009 Z.z. t.j. ku dňu 1.7.2009. Žalobca (resp. jeho právni predchodcovia) si mohli uplatniť nárok na jednorazovú odplatu v lehote troch rokov od vzniku tohto vecného bremena, teda do 1.7.2012. Táto žaloba bola súdu doručená dňa 19.10.2021 a žalovaný vzniesol námietku premlčania nároku žalobcu, ktorú súd v súlade s ust. § 100 ods. 1 a 2 a ust. § 101 Občianskeho zákonníka posúdil, v zmysle vyššie uvedeného, ako dôvodnú. Na základe uvedených skutočností súd žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol, nakoľko sa právo premlčalo.

4. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 C.s.p. a žalovanému, ktorý bol v spore v celom rozsahu úspešný, priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

5. Proti rozsudku podala žalobkyňa v zákonnej lehote odvolanie v celom jeho rozsahu z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP, keď mala v prvom rade na to, že súd posúdil skutkový stav v prejednávanej veci podľa zákona č. 66/2009 Z.z. napriek tomu, že na pozemky, ktoré sú predmetom tohto konania, sa vecné bremeno nevzťahuje, čím súčasne nesprávne právne vec posúdil, pretože predmetný nárok neposudzoval ako návrh na vydanie bezdôvodného obohatenia. Okrem toho mala za to, že v prípade potreby aplikácie zákona č. 66/2009 Z.z. žaloba bola podaná v čase konštantnej rozhodovacej praxe súdov, ktorá tu bola 10 rokov a podľa ktorej odplata za vecné bremeno podľa tohto zákona patrí vo forme opakujúceho sa plnenia, a v tejto súvislosti poukázala na princíp právnej istoty, t.j. žalobkyňa mala legitímne očakávania, že jej spor bude rozhodnutý v súlade s konštantnou rozhodovacou praxou, ktorú súčasne aj označila, napr. rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 5Co/423/2016, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 1Co/512/2013, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 6Co/154/2012, rozsudok Okresného súdu Košice I sp.zn. 36C/10/2014 a ďalšie. K argumentácii o nemožnosti aplikovania zákona č. 66/2009 Z.z. uviedla, že na predmetných pozemkoch nestojí žiadna stavba, a preto vecné bremeno podľa § 4 tohto zákona na žalovaných pozemkoch nikdy nevzniklo. Po odcitovaní § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. vyjadrila názor, že z tohto zákonného ustanovenia

je zrejme, že zákonodarca zriadil vecné bremeno iba k pozemkom pod stavbou, ktorá spĺňa ďalšie zákonom stanovené kritéria. Predmetom konania sú však parcely, na ktorých je verejná zeleň a nie stavby, a teda vecné bremeno na žalovaných parcelách nikdy nevzniklo a ani vzniknúť nemohlo, keď ani Okresný úrad, katastrálny odbor, neeviduje na žalovaných pozemkoch žiadne stavby, pričom ide o informáciu, ktorá je verejne dostupná. Ďalej mala za to, že neboli naplnené ani ďalšie predpoklady dané § 4 tohto osobitného zákona, pretože nebola splnená podmienka, aby išlo o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, pretože žalovaný v priebehu konania nepredložil žiadne stavebné povolenie, ani územné rozhodnutie týkajúce sa Borovicového hája, teda dôkaz o tom, že Borovicový háj bol zriadený v súlade s právnymi predpismi. Tiež ozrejmla, akým spôsobom zákonodarca priamo v zákone vymedzuje pojmové spojenie čo je to pozemok pod stavbou. Pozemok pod stavbou je iba pozemok, na ktorom stojí stavba, ktorá prešla do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu a na tomto mieste sa zákonodarca v poznámke č. 1 odvoláva na cestný zákon, a teda ide predovšetkým o miestne komunikácie. Zákonodarca v tomto prípade teda pre účely tohto zákona za stavbu nepovažuje cintorín, športový areál alebo verejnú zeleň, nakoľko o týchto hovorí v § 1 ods. 2 zákona a nie v § 1 ods. 1. Táto skutočnosť vyplýva tiež z toho, že v § 2 ods. 2 tohto zákona pod spojením vlastníkom stavby je poznámka č. 4, kde zákonodarca vysvetľuje, čo chápe pod pojmom stavba, keď sa odvoláva na § 43 stavebného zákona. Pozemkom pod stavbou je potrebné chápať iba taký pozemok, na ktorom je postavená stavba, ktorá je spojená so zemou pevným základom. Pokiaľ by zákonodarca chcel, aby v tomto osobitnom zákone stavba bola chápaná tak, ako je uvedené v § 43a stavebného zákona, potom by v poznámke odkázal na tento paragraf a nie na § 43 a zároveň by vypustil v tomto osobitnom zákone § 1 ods. 2, lebo by nemal akýkoľvek racionálny základ. Mal preto za to, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu v zmysle tohto osobitného zákona vzniklo iba k pozemkom pod stavbami, ktoré sú uvedené v § 1 ods. 1 tohto zákona, a nie k pozemkom, na ktorých sa nachádza cintorín, športový areál alebo verejná zeleň, teda, ktoré sú uvedené v § 1 ods. 2 tohto zákona, pričom poukázal na jazykový, logický, ako aj systematický výklad tohto osobitného predpisu. Pokiaľ § 1 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. hovorí o tom, že zákon sa primerane vzťahuje aj na usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom, na ktorých je umiestnený cintorín, okrem pozemkov vo vlastníctve cirkvi, športový areál alebo verejná zeleň, ak tieto prešli do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu, zákonodarca tieto veci nenazýva stavbami a pojem primerane znamená nie rovnako, ale vhodne, pričom primeranosť aplikácie tohto zákona sa vzťahuje iba na usporiadanie vlastníckych vzťahov k cintorínom a k pozemkom, ktoré sú verejnou zeleňou alebo športoviskami. K pojmu usporiadania vlastníckych vzťahov poukázal na § 2 a § 3 tohto osobitného zákona s prezentovaným záverom, že pod usporiadanie vlastníckych vzťahov zákonodarca nezahŕňa zriadenie vecného bremena a táto skutočnosť explicitne vyplýva zo zákona. Mal preto za to, že zákonodarca explicitne predpokladá obmedzenú aplikáciu zákona č. 66/2009 Z.z. na verejnú zeleň, športový areál a cintoríny, keď krajské a okresné sudy v doterajšej judikatúre sa hlbšou analýzou tejto skutočnosti vôbec nezaoberali a konštatujú iba všeobecne, že ustanovenia zákona č. 66/2009 Z.z. sa primerane použijú aj na pozemky, na ktorých sa nachádza cintorín, športový areál alebo verejná zeleň, a to bez akejkoľvek hlbšej analýzy alebo výkladu. Mal preto za to, že žalobcovia majú voči žalovanému nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 a nasl. OZ, pretože vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 na predmetných parcelách nikdy nevzniklo. Pokiaľ súd a protistrana poukazovali na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, podľa týchto rozhodnutí išlo o posudzovanie náhrady za parcely, na ktorých sa nachádzali stavby – miestne komunikácie a nie verejná zeleň, cintorín, či športovisko a naopak, označil rozhodnutie NS SR, ktoré sa dotýka verejnej zelene (4Cdo/52/2009), ktoré hovorí o tom, že ide o vydanie bezdôvodného obohatenia. V ďalšej časti svojho odvolania vyslovila nesúhlasné stanovisko s tým, aby v prípade náhrady podľa zákona č. 66/2009 Z.z. patrila jednorazová odplata a súdom vyslovený názor je v rozpore s konštantnou judikatúrou, ktorá priznávala odplatu za vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z. vo forme opakujúcej sa odplaty, ohľadne ktorej označil príkladmo viaceré rozhodnutia okresných súdov a niekoľko rozhodnutí krajských súdov Slovenskej republiky. Samotný zákonodarca v tomto osobitnom zákone nestanovil primeranú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva a o odplate za zriadené vecné bremeno nič nehovorí, avšak zo samotného cieľa tohto zákona, ktorým je vysporiadať vlastnícke vzťahy k pozemkom, keď vlastníci pozemkov nemajú žiaden právny prostriedok, aby obce a samosprávne kraje donútili k predpokladanému usporiadaniu vlastníckych vzťahov, potom práve opakovaná náhrada za vecné bremeno podľa § 4 ods. 1 tohto zákona má v tomto prípade charakter donucujúceho prostriedku proti vlastníkovi stavby, aby tento majetkové vzťahy vysporiadal v súvislosti s obmedzením vlastníckeho práva vlastníka pozemku. Pokiaľ by navyše zákonodarca chcel zriadiť vecné bremeno s jednorazovou odplatom, potom by to bol zakotvil priamo do zákona, tak, ako to urobil v iných zákonoch. Navyše, ani zo žiadneho ustanovenia Občianskeho zákonníka nevyplýva, že by odplata za vecné bremeno mala byť

jednorazová, alebo, že je jednorazová. Pri jednorazovej odplate za zriadenie vecného bremena zákonom sa dá hovoriť o iluzórnej ochrane vlastníckeho práva. Pokiaľ by aj vlastníci pozemkov boli bdeli a vedeli o zákone č. 66/2009 Z.z., zo žiadneho ustanovenia tohto zákona sa nedozvedeli, že si majú žiadať jednorazovú odplatu, a to v premlčacej lehote počítanej odo dňa účinnosti tohto zákona, a preto názory o jednorazovej odplate sú veľmi skrivodlivé. Pokiaľ by po 12 rokoch malo platiť, že odplata za vecné bremeno je jednorazová, tak pre obce a samosprávne kraje je to výhra, pretože obce a samosprávne kraje už nič nedonúti, aby k zámenným zmluvám alebo k pozemkovým úpravám pristúpili. Napokon namietla, že súd sa dostatočne nevysporiadal s princípom právneho štátu a princípom legitímnych očakávaní a princípom ochrany ľudských práv a slobôd žalobcov. Žalobkyňa podávala žalobu na základe judikatúry, ktorá bola konštantná a zastávala právny názor, že odplata za vecné bremeno podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. je vo forme opakujúceho sa plnenia. Pri podávaní žaloby vychádzala z právnej istoty a legitímneho očakávania, že jej odplata patrí, pretože takto súdy rozhodli už v predchádzajúcich konaniach. Žaloba bola podaná ešte dňa 30.10.2020, teda v čase, kedy platila judikatúra, že odplata za vecné bremeno podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. je vo forme opakujúceho sa plnenia a v tejto súvislosti príkladom označila rozhodnutia okresných a tiež krajských súdov. Žalobkyňa mala legitímne očakávania, že svoj majetok bude do budúcnosti užívať. Štát jej užívanie znemožnil a zákonom č. 66/2009 Z.z. v súlade s výkladom NS SR v rozhodnutí z 30.11.2020 jej de facto vyvlastnil majetok, nakoľko vlastníkovi ostalo holé vlastnícke právo. Vlastník by mohol teoreticky iba previesť na inú osobu holé vlastnícke právo, čo znamená reálnu nemožnosť takéto vlastnícke právo previesť. Ochrana vlastníckeho práva pritom nemôže byť len iluzórna, ale musí byť reálna. Mala preto za to, že súd použil výklad zákona v priamom rozpore s článkom 20 Ústavy SR a s článkom 1 Dodatkového protokolu. Ani Najvyšší súd SR a nieto ešte okresný súd nemôžu vo svojom rozhodnutí a ani zákonodarcia po 11 rokoch od účinnosti zákona povedať, že odplata za vecné bremeno podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. je jednorazová. Každý súd by mal vykladať zákon ústavne konformným spôsobom a jediný ústavne konformný výklad § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. je ten, že odplata za obmedzenie vlastníckeho práva má byť opakovaná za celý čas obmedzovania vlastníckeho práva, a teda má ísť o odplatu vo forme renty. Na základe uvedených skutočností navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie.

6. Odvolateľka v nasledujúcom podaní poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 17.5.2023 sp. zn. 6C44/2023 (správne 6Co/44/2023, pozn. odvolacieho súdu), ktoré súčasne pripojila a v relevantnej časti odcitovala so záverom, že citované rozhodnutie je aplikovateľné aj na daný prípad, pretože aj v danom prípade sa žalobou požaduje vydanie odplaty za vecné bremeno za ďalšie žalované obdobie.

7. Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril.

8. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobkyne ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné vyhovieť.

9. Odvolateľka v odvolaní uplatnila odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP, t.j. majúca za to, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (písm. d/), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (písm. f/) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (písm. h/), ktoré podľa názoru odvolacieho súdu neboli naplnené.

10. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, konštatuje správnosť jeho dôvodov a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a k odvolacím námietkam uvádza nasledovné.

11. Predmetom konania je zaplatenie peňažnej pohľadávky, ktorú si žalobkyňa uplatnila voči žalovanému ako bezdôvodné obohatenie na základe toho, že žalovaný v rozhodnom období užíval pozemky v jej podielovom spoluvlastníctve bezdôvodne, pričom ide o pozemky nachádzajúce sa v Borovicovom háji.

12. Súd prvej inštancie predmetný nárok posúdil ako nárok na zaplatenie odplaty za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z.z., s ktorou právnou kvalifikáciou predmetného nároku sa odvolací súd stotožňuje.

13. Odvolateľka v prvom rade namietala, že na predmetné pozemky, ktoré sa nachádzajú v Borovicovom háji, sa nevzťahuje zákon č. 66/2009 Z.z. tvrdiac, že ide o pozemky tvoriace verejnú zeleň a nie stavbu, z ktorého dôvodu potom nikdy nemohlo vzniknúť a ani nevzniklo vecné bremeno a pokiaľ zákon č. 66/2009 Z.z. vo svojom § 1 ods. 2 hovorí o primeranom použití, uvedené sa vzťahuje iba na usporiadanie vlastníckych vzťahov a nie aj na zriadenie zákonného vecného bremena.

14. Ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku, súd mal z vykonaného dokazovania za preukázané spoluvlastníctvo žalobkyne k predmetným pozemkom a že na pozemkoch sa nachádza Borovicový háj ako verejná zeleň, čo nebolo medzi stranami sporné. Medzi stranami nebolo sporné ani to, že verejná zeleň- Borovicový háj na sporných pozemkoch prešiel do vlastníctva obce ako žalovaného podľa zák. č. 138/1991 Zb. t.j. podľa osobitného predpisu predpokladaného zákonom č. 66/2009 Z.z. a súčasne, že žalovaný nemal k účinnosti tohto zákona k pozemku pod verejnou zeleňou zmluvne dohodnuté iné právo. Na základe toho súd učinil právny záver, že k sporným pozemkom pod verejnou zeleňou užívanou žalovaným v prospech vlastníka verejnej zelene vzniklo žalovanému právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

15. Z uvedeného vyplýva, že súd vznik vecného bremena podľa zákona č. 66 /2009 Z.z. vyslovil vo vzťahu k pozemkom, o ktorých sa tento zákon zmieňuje v § 1 ods. 2, a nie k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo VÚC spadajúcich pod úpravu § 1 ods. 1 tohto zákona, na základe čoho nebolo možné pripísať relevanciu tej odvolacej námietke, v ktorej odvolateľka zdôrazňovala, že predmetom konania sú parcely, na ktorých je verejná zeleň a nie stavby a že žalovaný v priebehu konania nepredložil žiadne stavebné povolenie ani iné rozhodnutie týkajúce sa Borovicového hája, teda dôkaz o tom, že Borovicový háj bol zriadený v súlade s právnymi predpismi, t.j. že ide o stavbu povolenú ako ďalší predpoklad pre vznik zákonného vecného bremena podľa zák. č. 66/2009 Z.z.

16. Odvolací súd sa nestotožňuje s odvolacou námietkou, ktorou odvolateľka vyslovila názor o tom, že pokiaľ predmetom konania sú parcely, na ktorých je verejná zeleň a nie stavby, potom vecné bremeno žalovanému nikdy nevzniklo a ani vzniknúť nemohlo.

17. Podľa názoru odvolacieho súdu, pokiaľ zákon č. 66/2009 Z.z. vo svojom § 1 ods. 2 hovorí o tom, že tento zákon sa primerane vzťahuje aj na usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom, na ktorých je umiestnený cintorín, okrem pozemkov vo vlastníctve cirkvi, športový areál alebo verejná zeleň, ak tento cintorín, športový areál alebo verejná zeleň prešli do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu, úpravu o primeranej aplikácii zákona č. 66/2009 Z.z. na pozemky podľa označeného § 1 ods. 2 nemožno zúžiť iba na usporiadanie vlastníckych vzťahov k týmto pozemkom, keďže zákon nevyklučuje zriadenie zákonného vecného bremena aj k pozemkom § 1 ods. 2 citovaného zákona.

18. Usporiadaním vlastníckych vzťahov podľa § 2 zákona č. 66/2009 Z.z. je poskytnutie náhradného pozemku vlastníkovi pozemku pod stavbou zámenou zmluvou alebo usporiadanie v konaní o pozemkových úpravách. Do času takéhoto definitívneho usporiadania vlastníckych vzťahov však zákonodarca usporiadal vlastnícke vzťahy k pozemkom v zmysle § 1 ods. 1 a ods. 2 tohto zákona tak, že k nim zriadil podľa § 4 tohto zákona vecné bremeno. Niet žiadneho rozumného dôvodu, prečo by do času trvalého usporiadania vlastníckych vzťahov nemalo vzniknúť zákonné vecné bremeno aj k pozemkom vymenovaným v § 1 ods. 2 tohto zákona a prečo by vo vzťahu k nim mal existovať odlišný režim v porovnaní s pozemkami podľa § 1 ods. 1 tohto zákona. Pokiaľ sám zákonodarca podľa § 1 ods. 2 tohto zákona upravil primerané použitie zákona aj na pozemky, na ktorých je umiestnený cintorín, športový areál alebo verejná zeleň, postavil ich tak na roveň tých pozemkov, na ktorých sa nachádzajú stavby v zmysle § 1 ods. 1 tohto zákona, preto niet dôvodu pre iný režim pozemkov, na ktorých sa nachádza verejná zeleň oproti pozemkom, na ktorých sa nachádza stavba. Odvolací súd preto s predmetnou argumentáciou odvolateľov nesúhlasí.

19. Rovnaký právny názor v tejto otázke vyslovil tiež Krajský súd v Košiciach v rozhodnutiach sp. zn. 6Co/197/2022 zo dňa 21.3.2023, sp. zn. 6Co/133/2022 zo dňa 8.8. 2023 a sp. zn. 6Co/78/2022 zo dňa 13.9.2022 (posledný z menovaných rozhodnutí posudzoval vznik vecného bremena vo vzťahu k Borovicovému háju).

20. Z rozhodnutí Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/67/2019 zo dňa 25.6.2020 a sp. zn. 5Co/113/2019 zo dňa 24.11.2020, ktorých predmetom bolo zaplatenie peňažnej čiastky tvrdeným titulom náhrady za zákonné vecné bremena podľa zák. č. 66/2009 Z.z. vyplýva, že v oboch prípadoch sa tvrdený vznik zákonného vecného bremena mal vzťahovať na pozemok patriaci žalobcovi, ktorý žalovaná (obec) využíva ako futbalové ihrisko, keď priamo na pozemku žalobcu nie je umiestnená žiadna stavba, ale pozemok je súčasťou športového areálu. Išlo teda o pozemok, o ktorom sa zákon č. 66/2009 Z.z. zmieňuje vo svojom § 1 ods. 2. Aj keď súdy oboch inštancií vyslovili názor o tom, že v tu prejednávanych veciach nevzniklo zákonné vecné bremeno ale bezdôvodné obohatenie, k tomuto záveru dospeli výlučne z dôvodu, že vzniku zákonného vecného bremena bránila nájomná zmluva na prenájom predmetného pozemku uzatvorená medzi stranami sporu, ktorá existovala (trvala) ku dňu účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z. V oboch prípadoch odvolacie súdy vychádzali zo záveru, že zákon č. 66/2009 Z. z., ktorý upravuje vlastnícke vzťahy k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obcí a pozemkov, ktoré sú vo vlastníctve iných osôb ako obcí sa vzťahuje aj na pozemky, kde je umiestnený športový areál. Na základe toho potom posudzovali vznik zákonného vecného bremena, teda či boli naplnené všetky podmienky predpokladané v § 4 zák. č. 66/2009 Z.z. aj vo vzťahu k predmetnému pozemku.

21. Odvolateľka poukázala na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/52/2009, ktoré sa malo týkať verejnej zelene, ktoré hovorí, že ide o bezdôvodné obohatenie. K tomuto rozhodnutiu odvolací súd uvádza, že v označenom konaní sa navrhovateľka domáhala proti odporcom vydania bezdôvodného obohatenia na tom skutkovom základe, že odporcovia bezzmluvne užívali jej vlastnícky patriace nehnuteľnosti v období od 24. mája 1999 do 31. decembra 2000 bez akejkoľvek náhrady; užívanie pozemku parc. č. X. odporcom 1/ spočívalo v užívaní dotknutého pozemku, ktorý je verejným priestranstvom - verejnou zeleňou neobmedzeným okruhom užívateľov, najmä obyvateľmi obytných domov v bezprostrednej blízkosti pozemku (okrem iných), a užívanie pozemku parc. č. X. odporcom 2/ spočívalo vo vlastníctve nehnuteľností - garáží na ňom sa nachádzajúcich. Aj keď súdy posúdili predmetný nárok ako bezdôvodné obohatenie, žiaden z nich žalobou uplatnený nárok neriešil z pohľadu zákona č. 66/2009 Z.z., teda ani právnu otázku, či vo vzťahu k predmetným pozemkom (ne)mohlo vzniknúť vecné bremeno podľa tohto osobitného zákona.

22. Pokiaľ ide o odvolateľkin poukaz na zákon č. 66/2009 Z.z., jeho znenie, ciele a v tej súvislosti jeho prezentovaný názor, prečo odplata za vecné bremeno zriadené týmto zákonom nemôže byť jednorazová, ale naopak, prečo má byť opakovaná, odvolací súd uvádza nasledovné.

23. Podľa § 151o ods. 1 OZ vecné bremená vznikajú nielen písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu, ale aj zo zákona v prípadoch, v ktorých to osobitný právny predpis výslovne stanovuje. Týmto osobitným zákonom je aj zákon č. 66/2009 Z.z.

24. Vecné bremená zriadené na základe zákona majú špecifický režim upravený verejnoprávnymi predpismi, na základe ktorých boli zriadené (napr. zákon o energetike), no majú aj prvok súkromnoprávny. Občianske právo definuje vecné bremeno ako právo niekoho iného než vlastníka veci, ktoré ho obmedzuje tak, že je povinný niečo trpieť, niečo sa zdržať alebo niečo konať. Tzv. zákonné vecné bremená majú tento charakter tiež. Ich režim ale nie je celkom totožný s režimom zmluvných vecných bremien, lebo sa riadi špeciálnou úpravou právnych predpisov, ktoré upravujú činnosti, na ktorých prevádzkovanie vznikli. Ak špeciálne právne predpisy neupravujú náhrady súvisiace s výkonom zákonných vecných bremien, treba použiť úpravu súkromnoprávnu. Zásadne teda nemožno užívať vecné bremeno bezodplatne, ale za odplatu, ktorá zahŕňa výdavky spojené so zachovaním veci a s jej opravami (rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/89/2008).

25. Ústava SR určuje dva právne dôvody pozbavenia vlastníctva- vyvlastnenie a obmedzenie vlastníckej dispozície s jeho majetkom. Vyvlastnenie je odňatím majetku vlastníkovi proti jeho vôli bez časového obmedzenia, teda navždy. Nútené obmedzenie vlastníctva, tiež spojené so zásahom do vlastníckych práv proti vôli vlastníka, môže spočívať v dočasnom určení obmedzujúcich dispozícií majetkom alebo v odňatí časti práv obsiahnutých v práve vlastníť majetok. Vyvlastnenie je nenávratný zásah do vlastníctva, pri nútenom obmedzení vlastníka existuje možnosť obnovy jeho práv, ak odpadne dôvod jeho obmedzenia (Nález ÚS SR sp. zn. II. ÚS 8/1997).

26. Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 2Cdo/194/2018 uviedol, že ustanovenie § 4 ods. 1 a 2 zák. č. 66/2009 Z.z. označili oprávnenie obcí a vyšších územných celkov držať a užívať pozemky pod stavbami v ich vlastníctve za vecné bremeno a v poznámkach pod čiarou odkazujú na § 151n až §151p Občianskeho zákonníka. Ide o verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva odôvodnené verejným záujmom, keď oprávnenie držať a užívať pozemok prislúcha nie konkrétnej osobe, ale druhovo vymedzenému subjektu (obci alebo vyššie územnému celku). Zriadenie vecného bremena predstavuje spôsob, ako vyriešiť dlhodobu neusporiadanú vzťahy z predchádzajúceho spoločenského režimu k pozemkom vo vlastníctve iných osôb, na ktorých sa nachádzajú povolené stavby, ktoré boli pôvodne vo vlastníctve štátu, a podľa osobitných predpisov prešli na obce a vyššie územné celky. Zákondarca prijatím zákona č. 66/2009 Z.z. ustanovil mechanizmy, akými možno usporiadať medzery vo vlastníckych vzťahoch.

27. Aj keď samotný zákon č. 66/2009 Z.z. neuvádza, že vecné bremeno vzniká za náhradu, požiadavku náhrady za vecné bremeno súdy už stabilne odvodzujú zo všeobecne uznávaných princípov, príkazu na ochranu základných práv a slobôd, teda zo základného práva vlastníť a užívať majetok. I v prípade zriadenia vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. je namieste primeraná náhrada (čl. 20 ods. 4 ústavy).

28. Pri zvažovaní výšky primeranej náhrady nie je rozhodujúca povaha verejného záujmu, kvôli ktorému je obmedzené právne postavenie vlastníka. Zreteľ treba brať na intenzitu, rozsah a dĺžku trvania núteného obmedzenia vlastníka. V prípade vecného bremena vzniknutého podľa zák. č. 66/2009 Z.z. treba vychádzať zo skutočnosti, že vlastník pozemku pod stavbou, ktorá prešla do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku je fakticky obmedzený v držaní svojho majetku, v jeho užívaní a v požívaní jeho plodov a úžitkov, aj v nakladaní alebo akejkolvek dispozícii s ním. Inak povedané, zostalo mu iba tzv. holé vlastníctvo bez možnosti vykonávať akékoľvek vlastnícke oprávnenie. Rovnako treba prihliadať na dĺžku trvania obmedzujúceho zásahu. Irelevantné ale je, že zákondarca zrejme nepredpokladal trvanie obmedzujúceho zásahu do konečného vysporiadania vlastníckeho vzťahu k pozemku po taký dlhý čas, ako k nemu v skutočnosti dochádza (porovnaj uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/175/2019 zo dňa 27.4.2022).

29. Pokiaľ ide o majetkové úpravy, zákonom č. 257/2022 Z.z. došlo k vyňatiu konania o pozemkových úpravách zo zákona č. 66/2009 Z.z. a k začleneniu tohto špecifického konania do samostatného ustanovenia zákona č. 330/1991 Zb., pričom sa nastavujú jednoznačné procesné a technické podmienky konania o pozemkových úpravách týkajúce sa preukazovania dôvodu ich vykonania, určenia a zadefinovania žiadateľa, určenia podmienok a spôsobu začatia konania, určenia spôsobu vyrovnania, posudzovania podmienok primeranosti vyrovnania a pod. Odstraňuje sa tak niekoľko ročný problém nesúlady zákona č. 66/2009 Z.z. a zákona č. 330/1991 Zb. (viď dôvodová správa zákona č. 257/2022 Z.z.- zdroj najpravo.sk).

30. Pokiaľ súd prvej inštancie rozhodol vo veci zamietavým spôsobom, pretože považoval predmetný nárok za premičaný v trojročnej lehote počítanej od 1.7.2009 vychádzajúc pritom zo záveru o tom, že žalobcom patrí nárok na jednorazovú odplatu, jeho rozhodnutie je v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu SR.

30. Do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu patria predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Ďalej je to prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu alebo aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného naň nadviazali.

31. Z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/194/2018 zo dňa 26.8.2019 a sp. zn. 8Cdo/17/2019 zo dňa 30.11.2020 vyplýva, že tieto vychádzajú z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR zo dňa 14.4.2016 sp. zn. 3Cdo/49/2014 (R 73/2016) a zo dňa 24.3.2016 sp. zn. 7Cdo/26/2014, ktoré sa týkali priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a a nebytových priestorov konštatujúc, že v nich vyslovený právny názor je plne prijateľný

a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zák. č. 66/2009 Z.z.

32. Vo veci vedenej NS SR pod sp. zn. 8Cdo/17/2019 dovolateľ - žalovaný (Mesto Zvolen) konkretizoval právnu otázku, keď sa pýtal, či vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z., má nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva aj opakovane za určitý časový úsek až do usporiadania vlastníckych vzťahov spôsobom týmto zákonom predpokladaným, keď sám dovolateľ bol toho názoru, že finančná náhrada je jednorazová a nemá charakter opakujúceho sa plnenia, čím sa podľa neho odvolací súd riešením uvedenej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, za ktorú označil rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/49/2014 a poukázal aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV.ÚS 227/2012. Dovolací súd v bode 18. uznesenia vyslovil právny názor o tom, že odvolací súd sa pri riešení predmetnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyjadrenej v rozhodnutí 2Cdo/194/2019.

33. Voči obohm označeným rozhodnutiam boli podané ústavné sťažnosti. Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 539/2020 odmietol ústavnú sťažnosť proti rozhodnutiu NS SR sp. zn. 2Cdo/194/2018, pretože jeho závery nepovažoval za arbitrárne. Rozhodnutím ÚS SR sp. zn. III. ÚS 537/2021 bola odmietnutá ústavná sťažnosť proti rozhodnutiu NS SR sp. zn. 8Cdo/17/2019, pretože spor vo veci sťažovateľov nebol právoplatne rozhodnutý (princíp subsidiarity).

34. Uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.1.2022 sp. zn. 1Cdo/99/2019 bolo dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 26. novembra 2018 sp. zn. 23Co/411/2017 odmietnuté. Odvolací súd napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol, pretože finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. je nepochybne majetkovým právom osoby a predmetné vecné bremeno vzniklo in rem a preto sa vzťahuje na každého vlastníka zafarženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva a predmetná finančná náhrada nemá charakter opakujúceho sa plnenia. Za skutkových okolností, podľa ktorých žalobca kúpil pozemok 18.6.2014 so zákonným vecným bremenom, ktoré vzniklo 1.7.2009, mal a mohol vedieť, že nárok na odplatu za zriadenie vecného bremena ako jednorazové plnenie bol už v čase kúpy premlčaný a bol premlčaný aj v čase podania žaloby 16.12.2015. Dovolateľ v predmetnej veci argumentoval proti právnomu posúdeniu veci odvolacím súdom, ktorý uzavrel, že náhrada za vecné bremeno má jednorazový charakter, nárok na náhradu tak vznikol ku dňu 1.7.2009 a týmto dňom začala plynúť trojročná premlčacia lehota, ktorá skončila vlastníkovi pozemku dňa 1.7.2012. Najvyšší súd v bode 50. uznesenia poukázal na uznesenie NS SR sp. zn. 2Cdo/194/2018 zo dňa 26. augusta 2019 a tiež uznesenie NS SR sp. zn. 8Cdo/17/2019 zo dňa 30. novembra 2020, ktoré riešili otázku, či vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z., má nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo forme pravidelných platieb primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia vo výške ročného úžitku, ktorý sa viaže k tej časti nehnuteľnosti, v ktorej sa vlastníctvo obmedzuje a či existuje ustanovenie všeobecné záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo považovať náhradu za obmedzenie vlastníckych zákonným vecným bremenom podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. vo forme opakujúceho sa plnenia. Dovolací súd odkazom na obe uznesenia NS SR dospel k záveru, že žalobca v dovolaní nastolil takú otázku, ktorá kumulatívne nespĺňa znaky otázky uvedenej v tomto uznesení najvyššieho súdu, resp. nenastolil otázku, ktorá by bola relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nakoľko odvolací súd rozhodol v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, keď uzavrel, že z charakteru uplatneného práva žalobcu na zaplatenie náhrady za zriadenie vecného bremena je ustálené, že išlo o jednorazovú odplatu; nakoľko vecné bremeno v prospech žalovaného na pozemku, ktorý je momentálne vo vlastníctve žalobcu, vzniklo zo zákona ku dňu 01.07.2009 a vlastník pozemku si v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka o premlčaní neuplatnil nárok na odplatu v lehote 3 rokov od jeho vzniku, t. j. do 01.07.2012, jeho právo sa premlčalo, teda nárok na odplatu za zriadenie vecného bremena bol v čase kúpy pozemku so zákonným vecným bremenom žalobcom dňa 18.6.2014 už premlčaný.

35. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/292/20201 z 21.4.2022, bolo dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 29. apríla 2021 č.k. 18Co/82/2019-742 odmietnuté, keď Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok prvostupňového súdu tak, že žalobu zamietol majúc za to, že pokiaľ žalobca nadobudol vlastnícke právo k predmetnému pozemku na základe kúpnej zmluvy uzavretej dňa 19.12.2016 a uplatnil si nárok za obdobie od 2012 do 2014, pričom v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z. vzniklo vecné bremeno k takýmto pozemkom účinnosťou

zákona, t.j. k 1. júlu 2009, potom jeho nárok je premlčaný (pozemok vo vlastníctve žalobcu je zaťažený vecným bremenom v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z.). Najvyšší súd sa v predmetnom uznesení zaoberal právnou otázkou dovolateľa, ktorý namietal proti právnemu posúdeniu veci odvolacím súdom, keď uzavrel, že náhrada za vecné bremeno má jednorazový charakter, nárok na náhradu tak vznikol ku dňu 1.7. 2009 a týmto dňom začala plynúť trojročná premlčacia lehota, ktorá skončila vlastníčkovi pozemku dňa 1.7.2012. Aj v tu prejednávannej veci dovolací súd odkázal na závery označených rozhodnutí NS SR sp. zn. 2Cdo/194/2018 a 8Cdo/17/2019.

36. Uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.2.2023 sp. zn. 7Cdo/363/2021 bol vo veci dovolania žalovaného zrušený rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 7. júla 2021 sp. zn. 3Co/58/2020, keď v tam prejednávannej veci Okresný súd Michalovce v poradí druhým rozsudkom z 10. júna 2020 č.k. 19C/247/2016-289 zaviazal žalovaného k zaplateniu peňažnej čiastky a zamietol žalobu v časti požadovaného úroku z omeškania za obdobie od 15.2.2017 do 16.2.2017, keď rozhodol o peňažnom nároku žalobcu na náhradu za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009, ktorý bol napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Košiciach potvrdený. Krajský súd v Košiciach pritom vychádzal z právneho záveru o tom, že primeraná náhrada za nútené obmedzenie vlastníckeho práva je poskytovaná za dobu vopred neurčitú a teda možno uvažovať o pravidelných platbách primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia a to v podobe primeranej náhrady, preto bol ústavný dôvod na priznanie opakujúcich sa dávok primeranej náhrady. Dovolací súd v súvislosti s podaným dovolaním dospel k záveru, že oba nižšie súdy nezaujali žiadne stanovisko k zásadnej argumentácii žalovaného, podľa ktorej k obmedzeniu vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam došlo dňom vzniku zákonného vecného bremena dňa 1.9.2009, pričom na plnenie mal nárok len vlastník zaťaženého pozemku v čase vzniku zákonného vecného bremena a potom ďalší vlastník nadobudol vlastnícke právo už obmedzené zákonným vecným bremenom, pretože predmetné vecné bremeno vzniká in rem a vzťahuje sa na každého vlastníka vecného bremena zaťaženého pozemku (odkazujúc tiež na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/49/2014) Dovolací súd nad rámec dovolacieho prieskumu dal do pozornosti, že: 25. Problematika náhrady za zákonné vecné bremeno vzniknuté podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. bola medzičasom predmetom viacerých rozhodnutí dovolacieho súdu, napr. sp. zn. 2Cdo/194/2018 a 8Cdo/17/2019, na ktoré sa dovolateľ odvolával už v odvolacom konaní, 4Cdo/175/2019 a 5Cdo/116/2021. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Mcd/2/2014 bolo zrušené nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 349/2015 zo dňa 19. januára 2016. Ústavnú sťažnosť vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa článku 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/17/2019 z 30. novembra 2020 Ústavný súd SR odmietol uznesením sp. zn. III.ÚS 537/2021 zo dňa 30. septembra 2021. Urobil tak z dôvodu, že sťažovateľmi spochybnovaný výklad relevantnej právnej normy v konkrétnych okolnostiach veci (nesúhlas právnym názorom najvyššieho súdu, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keď v čase vydania rozhodnutia odvolacieho súdu nebolo známe žiadne rozhodnutie najvyššieho súdu meritórne riešiace otázku nároku na opakovanú primeranú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom (podľa zákona č. 66/2009 Z.z.) sa môže stať predmetom ústavného prieskumu až vtedy, keď bude vec právoplatne skončená.

37. Podobne postupoval NS SR v uznesení sp. zn. 4Cdo/102/2022 zo dňa 31.5.2023, keď zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21C/7/2020 a tiež Okresného súdu Prešov sp. zn. 11C/133/2012 odkazujúc ohľadne peňažného nároku žalobcu na náhradu za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z.z. na závery rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/194/2018 a 8Cdo/17/2019, ktoré označil súčasne za ustálenú rozhodovaciu prax.

38. Poukazom na označené rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky súd prvej inštancie rozhodol v prejednávannej veci v súlade s Čl. 2 CSP zakotvujúceho princíp právnej istoty, pretože rozhodol spor v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít.

39. Odvolací súd preto nepovažuje za opodstatnenú ani odvoláciu námietku, podľa ktorej odvolateľ mal za to, že nie je pravdou, že rozhodovacou činnosťou najvyššieho súdu SR je ustálené, že v súvislosti s odplatom za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. patrí jednorazová náhrada.

40. Na uvedenom nemení nič ani argumentácia odvolateľky založená na tvrdení o tom, že žalobkyňa podala žalobu v čase, keď platila judikatúra, podľa ktorej odplata za vecné bremeno podľa zákona

č. 66/2009 Z.z. je vo forme opakujúceho sa plnenia (s odkazom na označené rozhodnutia krajských a okresných súdov). K tomu odvolací súd uvádza, že žalobkyňa je zastúpená v konaní právnym zástupcom, ktorému vývin rozhodovacej praxe najvyššieho súdu v čase od podania žaloby musel byť zrejmy a iba skutočnosť, že v čase podávania predmetnej žaloby bola podľa žalobkyne rozhodovacia prax súdov odlišná od stavu v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, nemôže byť bez ďalšieho dôvodom na priznanie opakovanej náhrady za zriadenie vecného bremena. Navyše, k retrospektívnym účinkom zmenenej judikatúry sa už opakovane vyjadril odvolací súd (sp. zn. 8MCdo/4/2014, 3Cdo/198/2017 alebo 7Cdo/20/2021) tak, že pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla; ide o tú istú normu a iba je nanovo vyjadrený jej obsah. Z toho vyplýva, že účinky zmeny judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti, ale nový právny názor je potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania. Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza (porovnaj rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Cdo/77/2020). Iba pre upresnenie odvolací súd uvádza, že žalobkyňa podala žalobu dňa 19.10.2021 a nie dňa 30.10.2020, ako nesprávne uvádza v odvolaní.

41. Odvolateľka v priebehu odvolacieho konania predložila do konania uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/44/2023 zo dňa 17.5.2023 a mala za to, že označené rozhodnutie je aplikovateľné aj na daný prípad, pretože aj v danom prípade sa žalobou požaduje vydanie odplaty za vecné bremeno za ďalšie žalované obdobie (ako vo vyššie citovanom rozhodnutí). Preto žiadala rozhodnúť v súlade s princípom právnej istoty.

42. K označenému uzneseniu Krajského súdu v Košiciach odvolací súd uvádza, že odvolací súd v tam prejednávanej veci zrušil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba zamietnutá pre premlčanie nároku. Odvolací súd vychádzal z toho, že súd prvej inštancie dospel k správne záveru o vzniku vecného bremena v prospech žalovaného k pozemkom, na ktorých v podielovom spoluvlastníctve žalobcov, sa ktorých sa nachádza park Anička, v zmysle § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z. a tiež k správne záveru, že žalobcom patrí náhrada za nútené obmedzenie vlastníckeho práva, ktorá je jednorazová, avšak vzhľadom na okolnosť predmetnej veci, kedy právoplatným rozhodnutím (rozsudkom) v spore medzi totožnými stranami sporu a vo vzťahu k totožnému predmetu konania už bola predbežne vyriešená otázka charakteru náhrady ako opakovanej, odvolací súd sa musel odkloniť od (v čase rozhodovania existujúcej) ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, aby rešpektoval princíp právnej istoty žalobcov, v rozpore s ktorým by bol iný záver o charaktere náhrady im prináležiacej za zákonné vecné bremeno v zmysle zák. č. 66/2009 Z.z.

43. Odvolateľka v odvolaní a ani v podaní, ktorého súčasťou učinila označené rozhodnutie neoznačila žiadne súdne rozhodnutie, ktorým sa podľa nej rozhodovalo medzi identickými stranami s totožným predmetom konania, keď rozdielnym malo byť iba obdobie požadovaného nároku, preto odvolaciemu súdu nie je zrejmé, ktoré konkrétne súdne rozhodnutie by malo predstavovať prejudiciálne vyriešenú otázku v súvislosti s riešením daného prípadu.

44. Ak by týmito rozhodnutiami mali byť tie rozhodnutia, ktoré odvolateľka učinila súčasťou svojho podania zo dňa 20.6.2023 (Platobný rozkaz vydaný Okresným súdom Banská bystrica v konaní sp. zn. 8Up/1129/2019, Uznesenie Okresného súdu Košice II sp. zn. 20C/80/2019 a Platobný rozkaz vydaný Okresným súdom Banská bystrica v konaní sp. zn. 10Up/1967/2020), z ich obsahu nie je zrejmé, či ich predmetom bol rovnaký nárok iba uplatnený za iné (predchádzajúce) obdobie. Odhliadnuc od uvedeného, samotná povaha týchto súdnych rozhodnutí (platobný rozkaz a zastavujúce uznesenie) podľa názoru odvolacieho súdu nepredstavuje prejudicialitu k predmetnému konaniu.

45. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov je rozhodnutie súdu vrátane jeho výroku o trovách konania ako závislého výroku vecne správne, preto ho odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

46. Žalobkyňa bola v odvolacom konaní neúspešná a úspešnému žalovanému žiadne preukázateľné trovy odvolacieho konania nevznikli, preto odvolací súd stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (§ 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP).

47. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

2

Používateľ systému Windows

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské

právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).